

NU LIPSI DE LA LITURGHIA EUCARISTICĂ, PENTRU CĂ EA NU ESTE COMPLETĂ FĂRĂ TINE!

Cuvântul care zidește

FOAIA DUMINICALĂ A PAROHIEI „ȘERBAN VODĂ”

www.parohiaserbanvoda.ro

Anul VI Nr. 42 (294) – 16 octombrie 2016

DUMINICA A 21-A DUPĂ RUSALII
(a Sfinților Părinți de la Sinodul
al VII-lea Ecumenic)

SF. MC. LOGHIN SUTAȘUL

Sinodul al VII-lea Ecumenic

Convocat în 787 la Niceea de Împărăteasa Irina, la cererea lui Trasius, Patriarh de Constantinopol, a dezbătut controversa referitoare la icoane și la locul lor în închinarea ortodoxă. La sinod au participat 365 de episcopi.

Cu aproximativ o sută de ani în urmă, controversa iconoclastă (împotriva icoanelor) zguduise temelia Bisericii și a Statului în Imperiul Bizantin. Iconoclaștii doreau eliminarea completă a icoanelor din viața liturgică a Bisericii, iar iconodulii susțineau că icoanele serveau învățăturilor doctrinare ale Bisericii, fiind modul dinamic de exprimare a divinului prin artă și frumusețe.

Sinodul a stabilit învățătura prin care icoanele trebuiau cinstite, dar nu închinare (slăvite ca Dumnezeu). Papa Adrian trimite și el o scrisoare prin care sprijinea cinstirea icoanelor, dar nu și închinarea (slăvirea) care i se cuvine numai lui Dumnezeu.

Hotărârea Sinodului justifică astfel folosirea și cinstirea icoanelor: „Spunem că sfințele icoane, pictate, în mozaic sau din alte materiale, trebuie expuse în sfințele biserici ale lui Dumnezeu, pe vasele sfinte și pe veșmintele liturgice, pe pereți, pe mobilă, în case și de-a lungul drumurilor, și anume icoanele Domnului și Dumnezeului nostru Iisus Hristos, ale Maicii noastre de Dumnezeu Născătoarea, ale îngerilor și ale tuturor celor sfințiți. Mereu când sunt privite aceste reprezentări, ele îi fac pe cei care le privesc să-și aducă aminte și să iubească prototipul lor. Spunem, de asemenea, că ele trebuie sărutate și că sunt obiecte de venerare și cinstire (timitiki proskynisis), dar nu de adevărată închinare (latreia), care îi este rezervată numai Lui care este ținta credinței noastre și care are o fire dumnezeiască. Venerarea adusă unei icoane este de fapt transmisă prototipului ei. Cel care venerează icoana îl venerează în realitate pe cel reprezentat în ea.” ❖

CA NU CUMVA CREZÂND OMUL SĂ SE MÂNTUIASCĂ

Zi de toamnă. Ziua în care orice lucrător al pământului se gândește să semene ogorul.

În această Duminică, Sfânta Evanghelie ne pune înaintea Pilda Semănătorului.

Semănătorul este Mântuitorul Iisus Hristos.

Sămânța este cuvântul Evangheliei.

Pământul suntem noi.

Din toată sămânța, numai un sfert a fost roditoare, deși Semănătorul a semănat în mod egal și lângă drum, și pe loc pietros, și între spini și pe pământ bun, dar sămânța a rodit numai în pământul cel bun, și nici acolo egal.

Îmi rămâne din această Evanghelie în suflet cuvintele pe care le-a spus Mântuitorul: „Cine are urechi de auzit să audă”. Evanghelistul nu face literatură, dar spune clar că Domnul a strigat cu glas mare ca să auzim noi, ca să audă toți cei de atunci, cei de azi și să se audă până la sfârșitul veacurilor. De aceea a strigat, ca să înțelegem noi că trebuie să lucrăm pământul ca să devină roditor.

Îmi rămâne în minte cuvântul Evangheliei tâlcuit așa de frumos de Domnul. Sămânța căzută lângă drum sunt aceia care aud cuvântul lui Dumnezeu, dar vine diavolul și le răpește cuvântul din inimă. De ce oare, mă întreb? Și răspunsul îl aflăm în dumnezeiasca tâlcuire a Domnului, ca nu cumva crezând omul să se mântuiască. De aceea diavolul fură cuvântul din inima noastră, de aceea se luptă ca să-l facă neroditor, ca nu cumva crezând în cuvântul Domnului să ne mântuim. De aceea și Mântuitorul strigă la noi să auzim și să facem Cuvântul lui Dumnezeu roditor în inima noastră. Așa cum L-au făcut Părinții de la Sinodul al VII-lea Ecumenic, care au înțeles că icoana este cuvânt spus artistic, concentrat, cu scop precis în viața Bisericii și în viața noastră. De aceea cinstim icoanele. Căci „Cuvântul S-a făcut Trup și S-a sălășluit întru noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia Născut din Tatăl, plin de har și adevăr.” (Ioan 1, 14). ❖

Părintele Dinu Pompiliu

Pătimitori și mărturisitori ardeleni din secolul al XVIII-lea

21 OCTOMBRIE- SF. CUV. MĂRTURISITORI VISARION ȘI SOFRONIE, SF. MC. OPREA, SF. PREOȚI MĂRTURISITORI IOAN DIN GALEȘ ȘI MOISE MĂCINIC DIN SIBIEL

Istoria românilor și a Ortodoxiei în Ardeal a cunoscut multe pagini negre, căci stăpânirile ce s-au succedat aici i-au considerat pe români inferiori, iar credința și drepturile lor au fost, dacă nu interzise sau limitate, în cel mai bun caz, - pentru o vreme, doar tolerate. Mulți mărturisitori și apărători ai credinței străbune au trecut prin persecuții, temnițe, chinuri și chiar moarte martirică. Pe unii îi știm, pe alții nu i-am cunoscut, căci vremurile au așternut nemeritat uitarea peste numele lor. Alții, la vremea cuvenită, au fost canonizați.

Unirea cu Roma – un episod controversat

În ceea ce privește unirea ortodocșilor din Ardeal cu Biserica Romei, aceasta are loc într-un mod extrem de controversat. Ea a făcut parte din încercarea disperată a catolicilor de a câștiga terenul pierdut în toată Europa în fața calvinilor și luteranilor.

Mizând pe umilința românilor din Transilvania, propaganda iezuită îi va atrage pe câțiva preoți ortodocși cu promisiunea apărării ce le-o putea acorda Biserica Romei și ridicarea persecuțiilor de care aveau parte preoții ortodocși. Și aceasta în schimbul unei uniri formale cu Biserica Romei, dar cu respectarea a patru puncte din învățătura Bisericii Catolice și anume: primatul papal, împărtășirea cu azimă, existența purgatoriului și Filoque, adică purcederea Duhul Sfânt și de la Fiul (et Filio), nu numai de la Tatăl. Se pare că un sinod reunit la Alba-Iulia în octombrie 1698 va consfinți această unire, deși documentele acestei adunări, care certifică acceptul a 38 de protopopi ortodocși pentru trecerea la uniație, sunt dubios întocmite și parafate. Din 1701 este oficializată unirea cu Biserica Romei, iar pe la anul 1716 se face organizarea instituțională a greco-catolicilor sub auspiciile Bisericii Catolice.

Luptători pentru Ortodoxie

Deși o jumătate de secol catolicii au făcut toate eforturile organizatorice, materiale și legislative de a-i acapara pe toți ortodocșii transilvăneni, mulți români nu s-au lepădat de dreapta credință, luptând și mărturisind chiar cu prețul vieții lor.

Pe la mijlocul veacului al XVIII-lea, din rândul preoților și credincioșilor

ortodocși români din Transilvania s-au ridicat numeroși apărători ai dreptei-credințe, în fața încercărilor autorităților habsburgice de a-i trece cu forța pe toți la uniație. Între aceștia se numărau cuvioșii ieromonahi Visarion Sarai, Sofronie de la Cioara și Nicodim, protopopul Nicolae Pop din Balomir, preoții Moise Măcinic din Sibiel și Ioan din Galeș, Ioan din Aciliu, Ioan din Poiana Sibiului, Ioan și Oprea din Săliște, Ioan Piuariu din Sadu, preotesele din Tilișca, Poiana și Deal, credincioșii țărani Oprea Miclăuș din Săliște, Ioan Oancea din Făgăraș, Constantin Petric din Jina, Ioan Crăciun din Cărpiniș, Toma Maier din Răhău, Tănase (Todor) Todoran din Bichigiu - în părțile Bistriței. Istoria a păstrat și alte mii de nume de preoți și credincioși, - bărbați, femei și chiar copii -, mai ales din satele: Săliște, Poiana, Jina, Tilișca, Deal, Cărpiniș, Colun, Cuzdrioara, lângă Dej etc, uciși sau morți în urma suferințelor îndurate, maltratați, întemnițați, bătuți ori alungați din satele lor.

An de cumplită teroare a fost 1761, când împărăteasa Tereza a trimis pe generalul Adolf Bucow să potolească răzmerițele și să nimicească cu totul lăcașele de cult ortodoxe: bisericile de zid au fost puse la pământ cu tunurile, iar bisericile de lemn incendiate. Numărul bisericilor și mănăstirilor ortodoxe ce au căzut în urma atacurilor soldaților lui Bucow se ridică, după unele informații, la peste 150. După 1762 nu mai putem vorbi de viață monahală în Transilvania. Biserica mănăstirii Sâmbăta de Sus,

ctitorie a domnitorului Constantin Brâncoveanu, este singura care a scăpat în anii 1761-1762, dar în 1785 va fi și ea dărâmată.

Dar să vorbim câte ceva despre cei care pe la jumătatea secolului al XVIII-lea s-au ridicat împotriva uniației și a stăpânirii habsburgice ce îi persecuta pe credincioșii ortodocși.

Sfântul Cuvios Mărturisitor Visarion

Se naște pe la anul 1714 în Bosnia, din părinți creștini ortodocși, Maxim și Maria. La vârsta de 18 ani pleacă la Ierusalim pentru a se închina la Sfântul Mormânt. Este tuns în monahism la Mănăstirea Sfântul Sava, primind numele de Visarion.

După un timp, vine în Slovenia, unde petrece 7 ani la Mănăstirea Pacra ca ierodiacon, apoi este hirotonit preot.

În ianuarie 1744 Cuviosul Visarion merge să apere ortodoxia în Ardeal, începând cu Deva, Orăștie, Alba Iulia, Săliște, până aproape de Sibiu. În drumul său, dintre Săliște și Sibiu, Cuviosul Visarion este arestat de către armata austriacă și dus la judecată la Viena. Aici este supus chinurilor, iar după aproape un an Sfântul Cuvios Mărturisitor Visarion își dă suflul în mâinile Mântuitorului Iisus Hristos.

Sfântul Cuvios Mărturisitor Sofronie

S-a născut la sfârșitul secolului al XVII-lea în comuna Cioara (azi Săliște, județul Alba), din părinți binecredincioși pe nume Ioan și Oana. Tatăl său a fost

preot în comuna Cioara între anii 1680 și 1720. La rândul său, Sofronie este hirotonit preot de mir, însă în anul 1754 soția sa moare. Rămas văduv, lasă pe fiul său preot în Parohia Cioara și se duce la Mănăstirea Cozia unde se călugărește.

În anul 1756 se întoarce la Cioara și zidește un nou schit în codrul din Păișorul Cioarei, pe locul altui schit mai vechi, închinat Mănăstirii Cozia. În mai 1757, primarul maghiar însoțit de alți 12 oameni distrug schitul Cuviosului Sofronie, iar acesta se ascunde o vreme prin diferite sate. În toamna anului 1759, în fruntea mișcării antiuniata se găsea Cuviosul Sofronie de la Cioara, care umbla în satele din jurul Hunedoarei, îndemnându-i pe credincioși să-i alunge pe preoții uniți și să rămână statornici în credința ortodoxă.

Datorită acestei acțiuni, în preajma Crăciunului din anul 1759, a fost arestat și închis la Bobâlna, lângă Orăștie. Este eliberat de către aproximativ 600 credincioși conduși de preotul Ioan din Săliște, iar de aici Cuviosul Sofronie se îndreaptă către Munții Apuseni unde continuă apărarea ortodoxiei în fața uniației. Prins din nou, va fi întemnițat la Abrud de unde scapă, încă o dată, cu ajutorul lui Dumnezeu. Începe o acțiune de organizarea a Bisericii Ortodoxe în Ardeal, ajungând astfel la Alba Iulia unde a convocat „sinodul” de la 14-18 februarie 1761. În astfel de împrejurări, împărăteasa Maria Tereza a recunoscut, în cele din urmă, cererile românilor, iar la 11 iunie 1761, cel dintâi Episcop Ortodox, Dionisie Novacovici ajungea în Biserica din Șcheii Brașovului. Cuviosul Sofronie a rămas în Argeș unde a și trecut la Domnul.

Sfântul Mucenic Oprea

De loc din Săliște, Oprea Miclăuș s-a înfățișat de cel puțin trei ori înaintea împărătesei Maria Tereza prezentând protestele românilor din Transilvania și cerând libertate pentru credința strămoșească.

Primul drum spre Viena l-a făcut în toamna anului 1748, fiind însoțit de Ioan Oancea din Făgăraș și ei cereau împărătesei libertate pentru „legea Răsăritului” și anume ca românii ortodocși din Ardeal să fie scutiți de persecuții și să li se îngăduie să păstreze

credința lor ortodoxă. Al doilea drum la Viena a avut loc în toamna anului 1750, alături de alți cinci români, cu altă cerere prin care anunță că vor pleca din țară dacă nu li se oferă libertate pentru credință. A plecat din Viena însoțit de preotul Moise Măcinic din Sibiel și s-au oprit în Banat și au rămas acolo. Săliștenii i-au adus lui Oprea o nouă plângere, semnată de mulți credincioși, pentru a o prezenta împărătesei. Îndată ce au prezentat plângerea, Oprea Miclăuș, preotul Moise Măcinic și preotul Ioan din Galeș au fost prinși și condamnați la închisoare pe viață la Kufstein, în Munții Tirolului (Austria).

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât canonizarea Sfinților Visarion și Sofronie ca „Sfinți Cuvioși Mărturisitori”, și a lui Oprea Miclăuș ca „Sfânt Mucenic”, pe data de 28 februarie 1950, iar în 21 octombrie 1955 a avut loc proclamarea solemnă a canonizării lor în Catedrala Reîntregirii din Alba-Iulia

Sfinții Preoți Mărturisitori Ioan din Galeș și Moise Măcinic din Sibiel

Ioan din Galeș a fost hirotonit la București sau la Râmnic, în lipsa unui episcop ortodox în Transilvania. S-a numărat printre cei mai îndrăzneți apărători ai credinței ortodoxe, în fața oricăror încercări ale autorităților habsburgice de a impune unirea

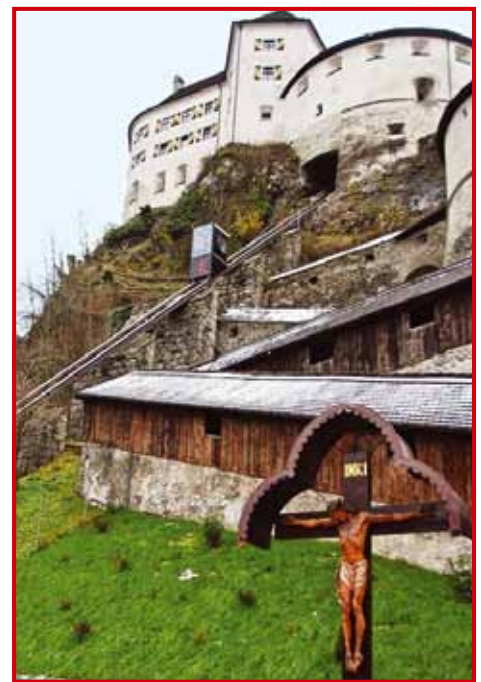
transilvănenilor cu Biserica Romei. În anul 1756 a fost arestat și dus în lanțuri la Sibiu. Împărăteasa Maria Tereza a dat ordin să fie dus în închisoarea cetății Deva, urmând să fie reținut acolo până la moarte, însă mai târziu a fost mutat în închisoarea de la Kufstein.

Moise Măcinic a fost unul din contestatarii unirii Mitropoliei Bălgradului (Albei Iulia) cu Biserica Romei, fiind, de aceea, socotit de Biserica Ortodoxă Română ca unul din apărătorii Ortodoxiei în Transilvania. Credincioșii din Sibiel l-au rugat să plece la București spre a fi hirotonit preot, ceea ce s-a și făcut, de către Mitropolitul Ungrovlahiei Neofit Cretanul.

Preotul Mărturisitor Ioan din Galeș și-a sfârșit zilele, ca și preotul Moise Măcinic în temnița de la Kufstein, ambii jertfindu-și viața pentru credința ortodoxă, și câștigând pentru aceasta cununile muceniciei.

La data de 20-21 iunie 1992, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât canonizarea acestor sfinți ca „Sfinți Preoți Mărturisitori”.

Foto – 1) Martiriul Sfinților ardeleni în închisoarea de la Kufstein: Preotul Moise Măcinic, Cuv. Visarion Sarai, Oprea Miclăuș, Preotul Ioan din Galeș; 2) Fortăreața Kufstein ❖

PROGRAMUL BISERICII ȘERBAN VODĂ ÎN PERIOADA 16 OCTOMBRIE - 23 OCTOMBRIE 2016

ZIUA	ORA	SLUJBE/activități
Duminică 16 octombrie	08 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Utrenia, Sfânta Liturghie – Duminica a 21-a după Rusalii (a Sfinților Părinți de la Sinodul al VII-lea Ecumenic)
Miercuri 19 octombrie	07 ³⁰ -09 ³⁰ 17 ⁰⁰ -19 ⁰⁰	Sfânta Liturghie Sfântul Maslu
Vineri 21 octombrie	07 ³⁰ -09 ³⁰ 17 ⁰⁰ -19 ⁰⁰	Sfânta Liturghie Vecernie cu Litie, Acatist,
Sâmbătă 22 octombrie	07 ³⁰ -09 ³⁰ 17 ⁰⁰ -18 ⁰⁰	Sfânta Liturghie, Parastas cu pomenirea celor adormiți Vecernie
Duminică 23 octombrie	08 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Utrenia, Sfânta Liturghie – Duminica a 23-a după Rusalii (Vindecarea demonizatului din ținutul Gherghesenilor)

PICTURA BISERICESCĂ RESCRIE SFÂNTA SCRIPTURĂ ȘI SFÂNTA TRADIȚIE

„Când vezi că Cel fără de trup S-a făcut pentru tine om, atunci vei zugrăvi icona chipului Lui omenesc. Când Cel nevăzut S-a făcut văzut în trup, atunci vei înfățișa în iconană asemănarea Celui ce s-a făcut văzut. Când Cel fără corp, fără formă, fără greutate și calitate, fără mărime din pricina superiorității firii Lui, Cel care există în chipul lui Dumnezeu a luat chip de rob, prin această apropiere de cantitate și calitate și a îmbrăcat chipul corpului, atunci zugrăvește-L în icone și așază spre contemplare pe Acela care a primit să fie văzut”.
Sfântul Ioan Damaschinul.

Poate nu este alt moment mai nimerit de a vorbi despre pictura bisericească, în afara Duminicii Ortodoxiei, decât acela al Duminicii Sfinților Părinți de la Sinodul al VII-lea Ecumenic. Cu acest Sinod nu s-a terminat lupta împotriva iconoclasmului, ci ea a continuat până la 843, când sinodul convocat de Împărăteasa Teodora restabilește pentru totdeauna cultul icoanei.

Orice biserică ortodoxă se desăvârșește sau se plinește prin pictura religioasă, atât în interior, cât și în exteriorul ei. Prin pictura din biserici, creștinul este antrenat într-un proces de cunoaștere a învățăturii creștine care i se descoperă printr-o varietate de forme și culori ca într-o carte complexă de teologie și de viață creștină; de aceea, pictura bisericească are rolul de a ne face cunoscute evenimentele sfinte din istoria mântuirii. Iconografia sau pictura religioasă ne actualizează evenimentele și persoanele sfinte de fiecare dată când se săvârșesc sfintele slujbe, și ne călăuzește în parcurgerea anului bisericesc.

Deci pictura bisericească poate fi înțeleasă pe deplin doar prin viața liturgică și sacramentală, pentru că exprimă adevărul revelat și integrează misterul liturgic.

Creația întregă este într-o relație deosebită cu veșnicia; iar iconografia ortodoxă ne revelează legătura, întrepătrunderea dintre natural și spiritual, dintre firesc-omenesc și dumnezeiesc.

De șase ani trăim ca într-o poveste pictarea bisericii Șerban Vodă. Peste 5.000 mp de frescă au apărut zi de zi de sub pensulele „zugravilor de subțire”. Fiecare centimetru de frescă este o ilustrare a Bibliei sau o incursiune în viețile sfinților. Simboluri, dogme, toate au prins contur în culoare și lumină, ca să ne ducă pe noi mai aproape de viziunea taborică.

Ne apropiem de sfârșitul lucrărilor de pictură. Un ceas mult așteptat, pentru care iubitorii de Dumnezeu și Biserică nu au conținut să se îngrijească de această dulce și mântuitoare povară de care am avut parte.

Greu, foarte greu drumul spre a vedea zugrăvit întregul sfânt lăcaș, dar cei care s-au făcut ctitori sau măcar au donat pentru un metru pătrat de frescă sau chipul unui sfânt, nu-și vor pierde răsplata nici aici, nici dincolo. Căci Dumnezeu plătește boierește, punând în toate o măsură clătinată de daruri.

Mulțumim deci tuturor celor care nu au avut inimă să nu răspundă chemării de a sprijini pictura bisericii. Căci fără ei nu s-ar fi durat această lucrare. Deși nu pentru răsplată au făcut-o, ci din dragoste față de Dumnezeu, ei au primit cu siguranță răspunsul la efortul și jertfa lor necondiționată. Greul însă nu a trecut.

Și, se apropie vremea în care datorăm mulțumirile noastre și celor care au pus în frescă această simfonie de culori și simboluri, de chipuri și taine. ❖